

Nr 135.

Ankom till riksdagens kansli den 23 maj 1935 kl. 11 f. m.

*Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition an-
gående ändrad löneklassplacering för vissa beställ-
ningshavare vid artilleriets fabriker och tyganstalter.*
(1:a avd.)

I en till riksdagen avlåten, den 22 februari 1935 dagtecknad proposition (nr 150) har Kungl. Maj:t, under åberopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att beträffande fabriksförvaltaren av 1:a klassen A. H. Glafström, tygförvaltaren av 1:a klassen F. S. Engdahl samt tygförvaltarna av 2:a klassen A. E. Ekblad och A. C. Alsing stadgandet i 10 § 1 mom. första stycket i avlöningsreglementet för officerare m. fl. den 20 maj 1927 (nr 170) må från och med den 1 juli 1935 tillämpas, som om detsamma gällt under vederbörandes hela tjänstetid i oavbruten följd vid försvarsväsendet.

Uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 15 september 1934 hade fabriksförvaltaren av 1:a klassen A. H. Glafström, tygförvaltaren av 1:a klassen F. S. Engdahl samt tygförvaltarna av 2:a klassen A. E. Ekblad och A. C. Alsing gjort framställning därom, att Kungl. Maj:t måtte utverka riksdagens medgivande, att, beträffande deras placering i löneklass, stadgandet i 10 § avlöningsreglementet den 20 maj 1927 finge tillämpas så som om det gällt under vars och ens hela tjänstetid i oavbruten följd vid försvarsväsendet, ävensom att omräkning av deras placering i löneklass måtte komma till stånd, så att de från tidpunkten från avlöningsreglementets ikraftträdande den 1 januari 1928 i då innehavda beställningar finge erhålla den ändrade placering i löneklass, som följde av detta riksdagens medgivande.

I ärendet hava utlåtanden avgivits av arméförvaltningens artilleri- och civila departement samt av försvarsväsendets lönenämnd, vilka tillstyrkt framställningen i fråga, lönenämnden dock med det uttalandet, att den förändrade löneklassplaceringen icke borde äga rum förrän från och med den 1 juli 1935.

Departementschefen har i ärendet anfört följande.

»Såsom i det föregående omförmäls hava samtliga sökandena före den 1 januari 1928 övergått från av dem tidigare innehavda underofficersbeställningar till tyg- eller fabrikskrivarbeställning å staten för artilleriets fabriker och tyganstalter. Genom övergången blevo de överflyttade från löneplan Uo (2:a lönegraden) till löneplan C (3:e lönegraden) i det vid tiden för övergången gällande officersavlöningsreglementet av den 29 juni 1921. För ingen av dem medförde övergången någon omedelbar löneförbättring. Samtliga hade nämligen såsom underofficerare (sergeanter) åtnjutit högre avlöning än

den, varav de till en början skulle komma i åtnjutande i 3:e lönegraden å löneplanen C; och jämlikt bestämmelserna i 10 § nämnda avlöningsreglemente ägde de att tillsvidare uppbära den högre underofficerslönen, intill dess de på grund av befordran eller uppflyttning till högre löneklass å löneplan C komme i åtnjutande av motsvarande eller högre lön. Intill den 1 januari 1928, då det nya officersavlöningsreglementet av den 20 maj 1927 trädde i kraft, hade ingen av sökandena uppflyttats till så hög löneklass å löneplan C, att han därigenom erhållit någon löneförhöjning.

I sistnämnda avlöningsreglemente har 10 § 1 mom. givits sådan ändrad lydelse, att, därest beställningshavare vid övergång från en löneplan till en annan skulle komma i åtnjutande av lön, understigande den, han vid övergången innehade, han i den nya beställningen skall äga åtnjuta lön enligt den löneklass, vars lönebelopp är närmast högre än den lön, han vid övergången innehade. Dessa nya avlöningsföreskrifter blevo visserligen icke direkt tillämpliga å sökandena, vilka som nämnts redan före det nya avlöningsreglementets ikraftträdande övergått från beställning hörande till löneplan Uo till beställning inom löneplan C. Genom övergångsbestämmelsen i 42 § tredje stycket av 1927 års avlöningsreglemente hava emellertid sökandena från och med tidpunkten för reglementets ikraftträdande tillförsäkrats samma löneställning, som om övergången till de nya beställningarna först då ägt rum. Enligt sökandenas mening har dock denna föreskrift icke varit tillfyllest för att tillförsäkra dem en rättvis ställning å lönehänseende, utan hade de i sådant avseende kommit i sämre ställning än personer, som efter den 1 januari 1928 övergått till tyg- eller fabrikskrivarbeställning.

Den av sökandena nu gjorda ansökningen går ut på, att stadgandet i 10 § 1 mom. första stycket av 1927 års officersavlöningsreglemente skall beträffande dem tillämpas så, som om detsamma gällt icke blott från den 1 januari 1928 utan under vars och ens hela tjänstetid i oavbruten följd vid försvarsväsendet, varjämte en omräkning i enlighet härmed beträffande deras placering i löneklass skulle verkställas från och med nyssnämnda dag.

Spörsmålet om ifrågakvarande beställningshavares löneställning har vid upprepade tillfällen varit föremål för statsmakternas prövning, senast — på grund av en i andra kammaren väckt motion (nr 81) — vid 1934 års riksdag, som dock i anslutning till vad statsutskottet anför i sitt utlåtande (nr 112) beslöt, att motionen i fråga icke skulle till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Av statsutskottets nämnda utlåtande, nr 112/1934, framgår, att utskottet funnit åtskilliga skäl tala till förmån för ändrad löneklassplacering av sökandena. Utskottet ansåg sig emellertid med hänsyn till svårigheten att överblicka, vilka konsekvenser ett bifall till den föreliggande motionen skulle komma att medföra, dock icke berett att för det dåvarande tillstyrka vidtagande av åtgärd i av motionärerna angiven riktning. Sedan arméförvaltningens artilleri- och civila departement numera upplyst, att några motsvarande krav icke kunna förväntas komma att uppställas av andra beställningshavare, å vilka officersavlöningsreglementet äger tillämpning, torde emellertid av dylik anledning några betänkligheter icke nu behöva möta mot ett bifall till sökandenas framställning.

Det torde ej kunna bestridas, att de för närvarande i förevarande avseende gällande avlöningsbestämmelserna hava lett till, att sökandena blivt i viss grad missgynnade i förhållande till beställningshavare, som efter 1927 års officersavlöningsreglementes ikraftträdande övergått till beställning å staten för artilleriets fabriker och tyganstalter. 1930 års militärlöningsak-kunniga hava ock uti sitt den 10 december 1930 framlagda förslag till nytt militärt avlöningsreglemente gjort framställning om sådan ändring av föreskrif-

terna om löneklassplacering vid övergång mellan olika löneplaner, att, bland annat, syftet med förevarande ansökning därigenom skulle komma att tillgodoses. Med hänsyn till ovissheten om, när detta reglementsförslag kommer att underställas riksdagens prövning, synes emellertid spørgsmålet om ifrågavarande beställningshavares löneklassplacering icke böra göras beroende av behandlingen av nämnda förslag.

Efter prövning av olika på frågan inverkan omständigheter anser jag mig böra tillstyrka, att åtgärder nu vidtagas för åvägabringande av en gynnsammare löneklassplacering för ifrågavarande fyra beställningshavare. Detta synes lämpligast kunna ske genom utverkande av medgivande från riksdagens sida, att stadgandet i 10 § 1 mom. första stycket av 1927 års officersavlöningsreglemente må beträffande dessa beställningshavare tillämpas, som om detsamma gällt under vederbörandes hela tjänstetid i oavbruten följd vid försvarsväsendet. Genom en dylik åtgärd skulle de ojämnheter i avlöningshänseende, som uppstått mellan sökandena och vissa beställningshavare, vilka efter den 1 januari 1928 övergått till tyg- eller fabrikskrivarbeställning, komma att undanröjas. I enlighet med vad försvarsväsendets lönenämnd i sitt i ärendet avgivna utlåtande anfört, torde den förändrade placering i löneklass, som ett dylikt medgivande skulle medföra, icke böra tillämpas retroaktivt utan åga rum först från och med den 1 juli 1935.»

Mot Kungl. Maj:ts förslag har utskottet icke funnit anledning till erinran. Utskottet hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må medgiva,

att beträffande fabriksförvaltaren av 1:a klassen A. H. Glafström, tygförvaltaren av 1:a klassen F. S. Engdahl samt tygförvaltarna av 2:a klassen A. E. Ekblad och A. C. Alsing stadgandet i 10 § 1 mom. första stycket i avlöningsreglementet för officerare m. fl. den 20 maj 1927 (nr 170) må från och med den 1 juli 1935 tillämpas, som om detsamma gällt under vederbörandes hela tjänstetid i oavbruten följd vid försvarsväsendet.

Stockholm den 23 maj 1935.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS ANDERSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Carlsson* i Gävle, *Johansson* i Fredrikslund, *Bergqvist*, *Nilsson* i Gränebo, *Oscar Olsson*, *Svensson* i Kompersmåla, *Asplund*, *Borell*, *Wallen*, *Gustafsson* i Benestad, *Sandén* och *Larsson* i Varberg, samt

från andra kammaren: herrar *Anderson* i Råstock, *Magnusson* i Skövde, *Törnkvist* i Karlskrona, *Andersson* i Höör, *Persson* i Falla, *Svensson* i Grönvik, *Jonsson* i Eskilstuna, *Ward*, *Skoglund*, *Andersson* i Ovanmyra, *Weijne* och *Danielsson*.